عەدنان شیهۆفیجADNAN SEHOVIC بەرپرسی گروپی ئەندازیارانی تەکنیککارانی بۆسنە بووەو ئێستا لەبواری وزەدا وەکو شارەزایەکی نێودەوڵەتی کاردەکات:

لە رۆژهەڵاتی ناوەڕاست دا زەمەنی سەقامگیری سیاسی و ئابووری کورتە و پێویستە بە باشترین شێوە سودی لێوەرگیرێت

■ بەردەوامبوونی کێشە سیاسییەکان و یەکلانەکردنەوەی ئەو دۆسییە گرنگانەی پەیوەندییان بە رێکخستنەوەی عێراقی فیدرالییەوە هەیە، شوێنەوارو کاریگـەری توندی لەسـەر ئابووری لێکەوتەوە، بەتایبەت لـە کەرتی وەبەرهێنان دا، کە دۆخەکە نامتمانەیی و دڵەراوکێی بەرامبەر بە چارەنووسـی وڵات دروسـتکردووە، بەمجۆرە زۆر جار کێشـەی سیاسی و بەرژەوندی شەخسـی و ئاڵۆزبوونی گرفتە ئیتەنی و ئاینییەکان هۆکارێکە بۆ تێکچوونی بەرنامەوکاری ئابووری و دیموکراتی لە نێوان نەتەوەکانی وڵاتێك دا، لەم رۆژانەدا یادی جینۆسایت و قەسابخانەکەی بۆسنە کرایەوە، بۆسنە نمونەیەکی ئەمبوارەیە دەکرێت سـودی لێوەربگرین، کوردەکان و بۆسـنەییەکان لەزۆر بواردا نزیکن لە یەکترو، کێشە ئابووری و ئاینی و ئیتەنییەکانی نێوان گەلانی بۆسنەش لە کێشەکانی ناوخۆی گەلانی عێراقەوە نزیکە، کە دوای تێپەڕبوونی چەند دەیەیەك بەسەر شەڕەکان تاکو ئێستا کێشە سیاسی و ئابوورییەکان بەردەوامی هەیە، لە دوای راگرتنی شەڕ بوار بۆ دووبارە رێکخستنەوەی ناوچەکەو هەرێمەکان رەخسا، هەردوو هەرێم و هەرسێ نەتەوەی بۆسنەو کرواتی و سرپی لە چوارچێوەیەکی یەگکرتووی فیدرالییەت دا دەژین، سەرەتا بەشێوەیەکی باش بەڕێوەدەچوو، بەڵام دوای ماوەیەك گرفت روویدا، پێگەوژیانی سێ نەتەوەو سڕینەوەی شوێنەوارەکانی جەنك کارێکی ئاسان نەبوو، ئەم ناسەقامگیرییەو یەکلانەکردنەوەی کێشەکان وای لە حکومەتی بۆسنە نەکردووە، پـرۆژەو کارەکانـی دوابخات، بەڵکو بەبەرنامەیەك ریزبەندی بۆ پرۆژەکانی حکومەت داناو، کارەباو ئاو لە پێشـەوەی ئـەو ریزبەندییە هاتووە، عەدنان شیهۆ فیج بەرپرسی گروپی ئەندازیارانی تەکنیککارانی بۆسنە و ئێستا لەبواری وزەدا وەکو شارەزایەکی نێودەوڵەتی کاردەکات، شیهۆ فیج تیشکی خستە سـەر ئەمبوارەو پێی وابوو:((دەرهێنانی نەوت و دروسـتکردنی وێـستگەی بەرهەمهێنانی کارەباو بەدەستهێنانی وزە سەرەتایەکە بەرەو سەقامگیری و سەربەخۆیی ئابووری لە هەرێمەکە، کە بۆ بەدەستهێنانی پێشکەوتن و خۆشگوزەرانی زۆر پێویستە، ئالێرەتا دەبێت حکومەت بۆ کارو پرۆژەکانی ریزبەندی بە دوو بواری گرنکی کارەباو ئاو بدات، لێرەدا بە پوختی بیروبۆچونەکانی شیهۆ فیج بڵاودەکەینەوە . ■

عەدنان شیهۆفیجADNAN SEHOVIC بەرەگەز بۆسنەیی یە و زانکۆی سەرایڤۆی تەواوکردووە، لە پرۆگرامی پەرەپێدانی نەتەوە یەکگرتووەکان لەگەڵ UNDP بۆ ماوەی ١٠ ساڵ کاریکردووە، بەرپرسی گروپی ئەندازیارانی تەکنیککارانی بۆسنە بووەو ئەندامە لە یەکێتی ئەندازیارانی بۆسنا، ئێستا لەبواری وزەدا وەکو شارەزایەکی نێودەوڵەتی کاردەکات، لە ٣٠ ساڵی رابردوودا لە وڵاتانی ئەفریقاو مالیزیا و تایلەندو نێجیریاو لیبیاو عێراق وەکو شارەزایەک کاریکردووە.

لەم رۆژانەدا یادی ئەو قەسابخانەیەی بۆسنە موسڵمانەکان کرایەوە، بەڵام دوای تێپەڕبوونی ئەو زەمەنە بەسەر شەڕدا کەچی خەڵکەکە متمانە بەیەکتر ناکەن

دابەشبوونی وڵات لە حاڵەتێکدا بە ناچاری بێت و باڵە سیاسییەکانی ئەو فیدرالییەتانە بۆ یەکلاکردنەوەی کێشەکانیان بەنا نەبەنە بەر گفتوکۆو لێکترگەیشتن، گرفتی سیاسی و ئابووری و ناسەقامگیری بەدوای خۆیدا بەردەوام دەبێت، ئەم حاڵەتە لە بۆسنەو هەرسەکۆفینیا کە فیدرالییە و لەگەڵ کۆماری سربیسکا روویداو تاکو ئێستاش ناکۆکییە سیاسییەکان کێشەی گەورەی بۆ دروستکردووین، بەواتە تاکو لە چوارچێوەیەکی سیاسی بمێنیتەوەو کێشەکانیش چارەسەر نەکرابێت ئەم بارودۆخەی نائارامی و ناسەقامگیری بەردەوام دەبێت .

گەورەترین ئاکامی ناسەقامگیری و نەگەیشتن بە یەکلانەکردنەوەی کێشەکان لە وەبەرهێنان دەردەکەوێت، بۆ نموونە تاکو ئێستا مەسەلە سیاسییەکانی فیدرالییەت و دەسەڵاتەکانی هەرێمەکان و سنووری فیدرالییەتەکە لە نێوان کوردستان و عێراق یەکلانەبۆتەوە، ئەمە کاردانەوەی لە سەر بارودۆخی ئابووری بە تایبەت وەبەرهێنان دەبێت، لە وڵاتێکدا تاکو ئێستا شوێنەواری کێشە سیاسییەکان ماوە، ئەم حاڵەتە لە بۆسنەش بە هەمانشێوە بووە، دوای تێپەڕبوونی دەیەیەکیش بە سەر کێشەو شەڕەکانی بەلقان دا تاکو ئێستا لەبەر یەکلانەبوونەوەی کێشەکان هاوڵاتییان لە بۆسنەدا ئامادە نین وەبەرهێنان بکەن و متمانەیان بە بارودۆخەکە نییە و لە ئەگەری هەڵگیرسانەوەی شەڕ دەترسن، نەبوونی سەقامگیری سیاسی وەبەرهێنان لە گەڵ خۆیدا ناهێنێت، رووداوەکانی شەڕ تەنیا کارگەکانی خابوور نەکرد بەڵکو ڕێگریشە لە دروستبوونی سەقامگیری سیاسی و دووبارە ئاوەدانکردنەوەو پێشخستن، ئاوەدانکردنەوە پارەی دەوێت، لە وڵاتێکدا خەڵکی ئامادە نەبێت پارە بلۆککراوەکانی بەکاربهێنێت زەحمەتە وەبەرهێنان و ئاوەدانکردنەوە پێشبکەوێت . لە لایەکی ترەوە سەرکردە سیاسییەکانی هەرێمی کوردستان روویان لە دیالۆگ و گفتوگۆ کردووە، بۆ یەکلاکردنەوەی کێشە سیاسی و دەستوورییەکان، ئەم حاڵەتە لە بۆسنەدا جیاوازە چونکە لە بنەڕەتدا سەرکردە سیاسییەکان شەڕیان خولقاند، بوونی ئیتەنی و نەتەوەی جیاواز گڵپەی شەڕەکانی فراوانتر کرد، سەرکردە سیاسییەکان لەسەر بنەمای نەتەوەیی شەڕەکەیان خولقاند، لەم رۆژانەدا یادی ئەو قەسابخانەیەی بۆسنە موسڵمانەکان کرایەوە، بەڵام دوای تێپەڕبوونی ئەو زەمەنە بەسەر شەڕدا کەچی خەڵکەکە متمانە بەیەکتر ناکەن .

بۆ رووبەرووبونەوەی سەرکردە شەڕخوازەکان و تێپەڕبوون لە زەمەنی دارمان و خابوورکردن، گەیشتن بە قۆناغی ئاوەدانکرنەوەو بازدان بەسەر یادگارییە تاڵەکانی شەڕدا، یارمەتی دەرەکی پێویستە، بۆ نموونە لە بۆسنە لیژنەیەکی دەرەکی پێکهاتووە کە پێی دەڵێن نوێنەرایەتی باڵای ئەورووپا، کە دەسەڵاتێکی باڵای هەیەو دەتوانێت هەرکەسێك بایەو دەسەڵات خراپ بەکاربهێنێت بیگۆڕێت و لێپرسینەوەی لەگەڵ دا بکات، گەرچی ئەم دەسەڵاتەی بەکارنەهێناوە بەڵام کاریگەری هەبووە لە دروستکردنی باڵنەرێك بۆ چاکسازی و ترس لە لێپرسینەوە، بۆیە لێپرساوە باڵادەستەکان هەموو هەوڵێك دەدەن تاوەکو لە بۆست و بایەکانی خۆیان بمێننەوە، پێشهاتی بەرقەراربوونی دیموکراسی لە بۆسنە دەکەم بەڵام بەمنزیکانە دروست نابێت ئەمەش وەکو پێشتر باسم کرد کە بە هۆی شوێنەوارەکانی جەنگەوەیە ..

بوون بەئەندام لە رێکخراوو ناوەندە جیهانییەکان هانی چاکسازی و گۆڕانکاری دەدات، زۆر جاریش دەسەڵات ناچاردەکات گۆڕان لە خۆیدا بوخلقێنێت، بۆسنەییەکان ئەو راستییە دەزانن بۆیە روویان لە یەکێتی ئەورووپا کردووەو لە بەرنامەیاندایە تاکو رێککەوتنێك لەگەڵ یەکێتی ئەورووپا مۆربکەن، تاوەکو لە پێنج ساڵی رابردوو بۆسنە ببێتە ئەندامێکی ئەو رێکخراوە .

نزیکبوونەوەو لێکترگەیشتن و دانیشتن لەسەر مێزی گفتوکۆ سەرەتای ڕێگایە بەرەو دیموکراسی و پیادەکردنی لیبرالییەتی ئابووری یە، من پێم وایە لە هەرێمی کوردستان بەرەو پێشچون هەیە، بەڵام بە سستی و خاوێتی، بە تایبەت لەسەردەمی نەتەوەیەکگرتووەکان و سەپاندنی گەمارۆی ئابووری کەنەك هەر زیانی بە ئابووری هەرێمەکە گەیاند، بەڵکوخزمەتی بە دواکەوتن و لاوازبوونی ئیرادەی میللەت گەیاند، کوردەکان رووبەڕووی شەڕو ماڵوێرانی بوون و لە قۆناغە جیاوازەکانی مێژوودا پێشنەکەوتوون، لە رۆژهەڵاتی ناوەراست دا ساڵەکانی سەقامگیری سیاسی و ئابووری کورتن و پێویستە بە باشترین شێوە سودی لێوەرگیرێت و سستی لە پرۆسەکانی ئاوەدانکردنەوەو گەشەسەندن نەکرێت.

کارەباو ئاو

لە ریزبەندی پێشەوەی پرۆژەکانی حکومەت بێت

گەر بارودۆخەکەی ئێستای هەرێمی کوردستانی عێراق لەم دۆخەدا بێت ئەوا ئومێدی باشبوونی ئابووری دەکرێت، دەرهێنانی نەوت و دروستکردنی وێستگەی بەرهەمهێنانی کارەباو بەدەستهێنانی وزە سەرەتایەکە بەرەو سەقامگیری و سەربەخۆیی ئابووری کە بۆ بەدەستهێنانی پێشکەوتن و خۆشگوزەرانی زۆر پێویستە، ئالێرەتا دەبێت حکومەت ریزبەندی لە کارو پرۆژەکانی بدات بە دوو بواری گرنك ئەویش کارەباو ئاوە، بەداخەوە پلاندانەرانی ئابووری لە کوردستان وەبەرهێنانێکی زۆر لە ڕێگاوبان و بەرزکردنەوەی باڵەخانەکان دەکەن، ئەمەش نەزیفێکی ئابووری یە و پێم وانییە پێویست بکات ئەو هەموو پارەو داهاتە لەوبوارەدا بەهەدەربچێت .

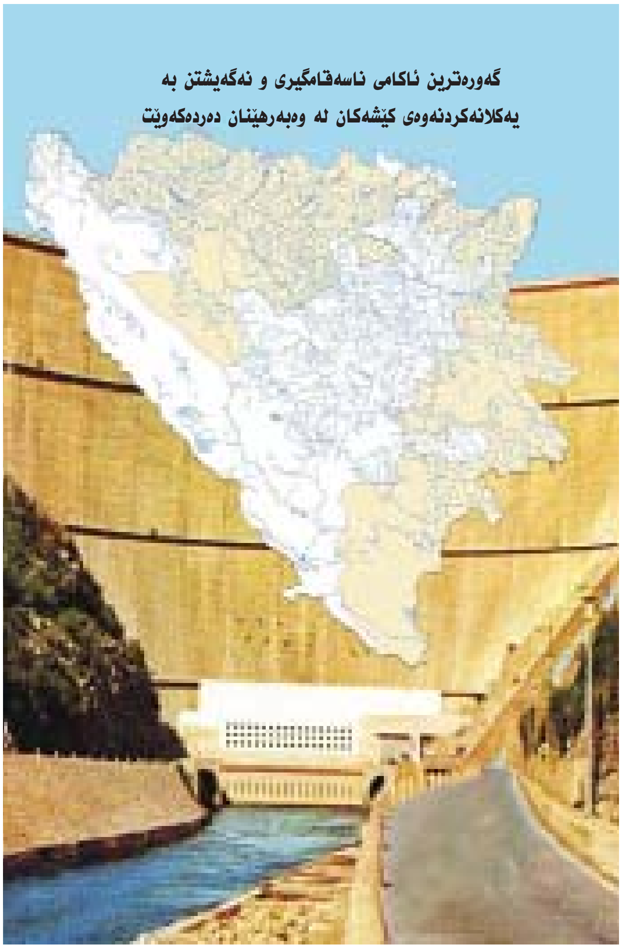

●●●
دوای تێپەڕبوونی دەیەیەکیش بە سەر کێشەو شەڕەکانی بەلقان دا تاکو ئێستا لەبەر یەکلانەبوونەوەی کێشەکان هاوڵاتییان لە بۆسنەدا ئامادە نین وەبەرهێنان بکەن و متمانەیان بە بارودۆخەکە نییە و لە ئەگەری هەڵگیرسانەوەی شەڕ دەترسن
●●●

●●●
گەیشتن بە قۆناغی ئاوەدانکرنەوەو بازدان بەسەر یادگارییە تاڵەکانی شەڕدا، یارمەتی دەرەکی پێویستە
●●●